

**PÄRNU KESK-
RAAMATUKOGU**

**ARENGUKAVA
2026–2031**

Missioon, visioon & väärtused

Missioon

Pärnu Keskraamatukogu võimaldab Pärnu linna ja maakonna elanikele ning linna külalistele juurdepääsu informatsioonile, teadmistele ja kultuurile hästi komplekteeritud kogude kaudu. Me arendame teenuseid, mis muudavad pärnakate ja Pärnu külaliste elu rikkamaks, toovad lugemisrõõmu igas eas inimestele, pakuvad elamusi, inspiratsiooni, suhtlemisvõimalust üksteisega ja maailmaga, toetavad kodanike elukestvat õpet.

Visioon

Pärnu Keskraamatukogu on usaldusväärne, muutustega kaasaskäiv ja mitmekülgse sisuga kogukonna kohtumispaik, mis pakub kõigile võrdseid võimalusi ja tasuta juurdepääsu infole, kultuurisisule ning harivale ja meeldivale ajaviitele.

Väärtused

Pärnu Keskraamatukogu igapäevatoos ja teenuste arendamisel juhindume järgmistest väärtustest:

1. **Kasutajakesksus:** pakume teenuseid, mis vastavad sihtrühmade vajadustele, oleme klientidega suhtlemisel korrektsed, paindlikud ja abivalmid.
2. **Usaldusväärsus:** meie tegevus on asjatundlik ja eetiline ning lähtub valdkonna heast tavast.
3. **Asjatundlikkus:** pakume lugejale kvaliteetset teenust, oleme kompetentsed oma valdkonnas. Tunneme hästi oma kogusid ja oleme kursis uudiskirjandusega. Koolitame järjepidevalt oma töötajaid.
4. **Koostöö:** arvestame oma kolleegide, kasutajate ja partneritega ning nendelt saadud tagasiside on meile oluline.
5. **Mitmekülgsus:** oleme kõigi jaoks ja pakume igapäevaseks midagi.

1 Hetkeolukorra kaardistus

16081
registreeritud
kasutajat

26,7%
kasutajatest
on lapsed

281 899
külastusi

415 878
laenutamist

419
näitust ja
väljapanekut (2025)

409
sündmust

9562
sündmustel
osalejaid

Pärnu Keskraamatukogu koosneb 12 haruraamatukogust (Kesklinna, Mai, Rääma, Aruvälja, Audru, Jõõpre, Lavassaare, Lindi, Pootsi, Tõhela, Tõstamaa, Paikuse raamatukogud).

2 Mõjutavad trendid

2.1 Tehnoloogiaga seotud:

- AI ja teised tehnoloogiad muudavad ühiskonda.
- Digipädevus. Digitaalsed tehnoloogiad ja digioskused on ebavõrdselt jaotunud.
- Digitaalne identiteet ja enese tuvastamise oskus.
- Digiprügi, kuidas seda vähendada.
- Virtuaalsete kogukondade kujunemine.

Milline on raamatukogu roll suuremate sotsiaalsete probleemide, nt digitaalne tõrjutus, vaesus ja hariduslüngad, likvideerimises? Mida raamatukogud veel vajavad, et olla kohaliku elu käivitajad ja edasivijjad?

2.2 Inimese harjumused ja vajadused:

- Mitmekülgne huvitegevus ja -haridus.
- Lugemisharjumuste muutumine.
- Taaskasutus ja jätkusuutlik areng.
- Sotsiaalne tõrjutus. Majanduslik lõhe.
- Töömaailma muutuvad nõudmised ja oskused.

3 Tugevused

- Ühtse juhtimise all hästitoimivad üksteise teenuseid toetavad haruraamatukogud.
- Mitmekesised teenused.
- Kompetentne personal.
- Tugev meeskond.
- Hästi komplekteeritud kogud.
- Kultuuriasutus, mis on võrreldes teistega, võrdne ja nähtav.
- Turvaline ja neutraalne keskkond kasutajatele.

4 Nõrkused

- Töötajate kõrge keskmine vanus.
- Palk ei ole konkurentsivõimeline.
- Ligipääsetavuse probleemid osades raamatukogudes.
- Kasutajate ootustele mittevastavad lahtiolekuajad.
- Personali nõrk võõrkeelteoskus.
- Personali nõrk digipädevus.
- e-kataloog ja lugejaportaal on ajale jalgu jäänud.
- Puudub võimalus ja ressursid pakkuda oma kasutajatele ligipääsu e-väljaannetele.
- Raamatukoguteenuste turundamine on keeruline, raske on jõuda kõigi sihtrühmadeni.

5 Ohud

- Raamatukogude reform. Uus seadus tekitab hetkel teadmatust. Kardetakse töökoha kaotust.
- Valitsus ei väärtusta kultuuri piisavalt ja kehvemas majandusolukorras kannatab kultuur kõige rohkem. Eesti poliitikas, eriti rasketel aegadel, ei ole kultuur prioriteetide hulgas.
- Töökoormus ja läbipõlemisoht, eriti väikestes raamatukogudes, kus tuleb kõike teha üksinda.
- E-raamatud – raamat saadakse ise kätte ja raamatukoguteenust ei vajata.
- Tehisaru võib olla nii oht kui ka võimalus.
- Sõjaohu ja kriisi võivad olla nii oht kui ka võimalus.
- Inimestel kaob tasapisi huvi ja soov lugeda.

6 Võimalused

- Erinevate rahvus-, huvi- ja vanusegruppide kaasamine.
- Tarbijate harjumuste muutumine, tehnoloogia areng.
- Korrastatud raamatukoguvõrk. Raamatukogu peab olema seal, kus on kasutajad.
- Lisarahastuse taotlemine mitmesuguste projektide kaudu.
- Uute vajaduspõhiste teenuste arendamine ja kultuurisündmuste korraldamine.
- Raamat kui vaimse tervise tugevdaja. Aitab kogeda teist keskkonda, sõjast ja argipäevast välja. See ei ole unerohutablett, vaid hingeline vajadus. Vähem ekraaniaega.
- Kogukonnatunde tekitaja – kuigi ollakse palju üksi, siis sisimas soovitakse kuhugi kuuluda ja suhelda. Seda raamatukogu pakub.
- Kriisi leevendaja – nii isikliku kui ka ülemaailmse.
- Vabatahtlike sihipärasem kaasamine.
- Harukogudes kui kogukonnakeskustes vajatakse head eestvedajat.
- Alternatiivid raamatu puudumise korral – soovitusel linkide, allikatena. Vajadus saab kaetud.

7 Eesmärgid 2026-2030

Moodsalt konservatiivne: inimene ja tehnoloogia käsikäes!

Pärnu Keskraamatukogu loob tasakaalu inimese arengu ja tehnoloogilise mugavuse vahel ehk kui me riigina soovime toetada targa rahva arengut, siis peame rohkem leidma aega lugeda. Raamatukogu pakub võimalust nutiseadmest paus teha, olla kohal, lugeda, uudistada, suhelda, saada targemaks. Keskendume lugemiskuste ja -harjumuste kujundamisele. Püüame tekitada huvi ka neis, kelle lugemisharjumus on vähenenud.

Teenuste pideva pakkumise kõrval rõhutame ka, et lugemine hoiab meie vaimset tervist, aitab korra realsest maailmast eemalduda, juhul kui see näib hirmutav, väsitav või tekitab ärevust. Lugemine arendab fantaasiat ja sõnavara, suurendab uudishimu ja kohalolekutunnet. Sealsamas aitab raamatukogu inimestel toime tulla uute digitehnoloogiate ja -lahendustega.

Pakume lugemisrõõmu ja loome võimalusi! Raamatukogu on vaimse heaolu säilitaja ja looja.

Pärnu Keskraamatukogu eesmärgid ja tegevused kavandame järgmiseks viieks tegevusaastaks alljärgnevalt:

7.1 Kogud ja teenused

Üldine eesmärk: sihtrühmade vajadustele vastavad, nõuetekohaselt säilitatud ning ajakohaste vahenditega kättesaadavaks tehtud tava- ja e-kogud ning teenused.

Eesmärgid:

- Mitmekülgsed ja sisukad sihtrühmade vajadusi katvad kogud ning nende süsteemne komplekteerimine.
- Mitmekülgsed lugemishuvi toetavad ja kogusid tutvustavad teenused ning üritused eri sihtrühmadele.
- Lisaks raamatutele ka laenutatavate esemete kogu (lauamängud, muusikainstrumendid, spordivahendid jne).
- Nii lastele kui ka täiskasvanutele õpitoad, kus arendatakse loovust ja käelisi oskusi.
- Kogukonnale vajalikud teenused – õmblustuba, tehnoloogiastuba, raamatukogu kui ruumipakkumise teenus.
- Uued tehnoloogilised lahendused lugejateeninduses – RFID (raadiosagedustuvastus), iseteenindus, tagastuskast, raamatukapp, töötajavaba raamatukogu.
- Ajakohane kasutajasõbralik teeninduskeskkond.

7.2 Teeninduskeskkond

Üldeesmärk: raamatukoguruumid on ajakohased, kasutajasõbralikud ning ligipääsetavad kõigile.

Eesmärgid:

- Raamatukogu on kohtumispaik kõigile.
- Raamatukogu pakub nii individuaal- kui ka grupitöö tegemise võimalusi.
- Liigume ajaga kaasa ning jätkame iseteenindusvõimaluste pakkumisega Räämal, Aruväljal ja kesklinna raamatukogu esimesel korrusel.

7.3 Teenused maakonna raamatukogude võrgule

Üldine eesmärk: maaraamatukogu kui kogukonna- ja kultuurikeskus.

- Pärnumaa raamatukogud moodustavad ühtse hästi toimiva võrgustiku.
- Ühised koolitused ning kogemusreisid.

7.4 Organisatsiooni arendamine

Üldine eesmärk: Pärnu Keskraamatukogu on organisatsioonina korrektne, efektiivne ja innovaatiline.

- Pärnu Keskraamatukogu on osa Pärnu kultuuri ökosüsteemist.
- Oleme avatud koostööks nii oma valdkonna kui teiste valdkondade asutustega Pärnus, Eestis kui väljaspool.
- Pärnu Keskraamatukogu raamatukoguhoidjad moodustavad ühtse kokkuhoidva meeskonna.

Eesmärkide saavutamiseks tehtavad olulisemad tegevused on kirjeldatud arengukava lisas.

Võtmeindikaatorid

Möödik	Algtase 2025	Sihhtase 2030
Kasutajate arv	16 081	17 000
Küllastuste arv	281 899	310 088
Laenutuste arv	415 878	436 671
Küllastajate rahulolu	9,7	10,0
Laste ja noorte arv töötubades ja üritustel	5338	6000
Kultuuriüritustel, töötubades, koolitustel osalenute arv	9562	10 520
Tegevustesse kaasatud vabatahtlike arv	7	15
Töötajate rahulolu	8,6	9,2

Arengukava täitmine, hindamine ja uuendamine

Pärnu Keskraamatukogu arengukava on strateegiline dokument, mille põhjal koostatakse iga-aastased tegevuskavad (vt lisad) ja planeeritakse eelarve. Iga kalendriaasta algul toimub arengukava täitmise analüüs, püstitatud ülesannete täitmise hindamine ja vajadusel tegevus-ülesannete korrigeerimine.

Lisa: Pärnu Keskraamatukogu tegevuskava aastaks 2026-2030

1. Kogud ja teenused

Tegevused	2026	2027	2028	2029	2030
Kasutajate ootustele ja vajadustele vastavate liigiliselt, laadiliselt ja keeleliselt erinevate väljaannete soetamine.	x	x	x	x	x
Kogude analüüs. Vähekasutatud ja lagunenud teavikute kustutamine. Järelkomplekteerimine, e-kataloogi redigeerimine	x	x	x	x	x
Lastele ja noortele suunatud eakohase kirjanduse tutvustamine ja soovitamine. Raamatukogutundide läbiviimine koostöös Pärnu haridusametustega	x	x	x	x	x
Lastele ja noortele mõeldud tegevuste korraldamine	x	x	x	x	x
Koduteenindus	x	x	x	x	x
Teenuseid senioritele: regulaarselt toimuvad nutiseadmete individuaalkoolitused	x	x	x	x	x
Täiskasvanute elukestva õppe jätkuv toetamine läbi tegevuste (üritused) ja kirjanduse. Huvitegevuse toetamine.	x	x	x	x	x
Lugemist ja kirjandust tutvustavate ürituste ja koolituste läbiviimine, kirjanike, tõlkijate, kirjandusteadlaste jt loovisikutega kohtumiste korraldamine	x	x	x	x	x
Inimeste igakülgne nõustamine ja toetamine infoühiskonnas toimetulekul, meedia-, digi- ja infokirjaoskuse õpetamine	x	x	x	x	x
Kasutajakeskne ja paindlik teenindus	x	x	x	x	x

Regulaarne kasutajate tagasiside küsimine, selle põhjal ootuste ja vajaduste kaardistamine ning kasutajate rahulolu hindamine, laekunud ettepanekute alusel uuenduste elluviimine	x		x		x
Lasteaedade teenindus	x	x	x	x	x
Raamatukogu tegevuse ja teenuste tutvustamine, sh sotsiaalmeediakanalite rakendamine ning kaasavate mängude ja kampaaniate korraldamine	x	x	x	x	x
Vabatahtlike kaasamine sündmuste korraldamisel (töötoad, koolitused)	x	x	x	x	x
Raamatukogu kui kogukonnakeskus - mitmekülgsed kultuuri- ja haridusprogrammid, näitused, pere/kogukonnapäevad jne, koostöö erinevate asutustega, osavallakeskustega.	x	x	x	x	x

2. Teeninduskeskkond

Tegevused	2026	2027	2028	2029	2030
Ettevalmistus RFID tehnoloogia ja laenuvus- automaadi kasutuselevõtuks Rääma ja Aruvälja harukogudes		x	x		
Kesklinna raamatukogu kliimaseadmete uuendamine	x				
Kesklinna raamatukogu 1. ja 2. korruse valgustuse uuendamine	x	x			
Kesklinna raamatukogu aknapakettide vahetus			x	x	x
Kesklinna raamatukogu väliala ümberkujundamine		x	x		
Kesklinna raamatukogu I korrusel, Räämal ja Aruväljal avatud raamatukogu võimaluste laiendamine (raamatukogu teenuste ja ruumi pakkumine lahtiolekuaegade välisel ajal)		x	x	x	
Audru raamatukogu remont	x				

Lavassaare raamatukogu remont		x			
Ligipäasetavuse parandamine kõigis harukogudes	x	x	x	x	x
Kaasaegse raamatukoguteenuse tagamine kogukonnakesksetes haruraamatukogudes.	x	x	x	x	x

3. Teenused maakonna raamatukogude võrgule

Tegevused	2026	2027	2028	2029	2030
Ilmuivate teavikute kohta info hankimine ja edastamine maakonna raamatukogudele, saabunud teavikute liigitamine ja märksõnastamine.	x	x	x		
Riigitoetuse sihipärase kasutamise jälgimine	x	x	x		
Keskraamatukogu abi maaraamatukogudele vananenud ja lagunenud raamatute mahakandmisel ja inventuuride läbiviimisel	x	x	x		
Järelkomplekteerimine vastavalt vajadusele	x	x	x		
Linna- ja maaraamatukogude ühine seminar-laager, täiendkoolitused, õppesõidud	x	x	x		
Maaraamatukogude külastamine	x	x	x		
Koostöö valdade kultuurinõunikega	x	x	x		
Järjepidev raamatukogude ajaloo jäädvustamine	x	x	x		

4. Organisatsiooni arendamine

Tegevused	2026	2027	2028	2029	2030
Pärnu Keskraamatukogu brändi/kuvandi uuendamine		x			
Ergonoomiline töökeskkond ja töötajate liikumisharjumuste toetamine. Töötajate tervisekontroll	x	x	x	x	x

Läbirääkimised Pärnu linnavalitsusega, et tagada raamatukogu spetsialistidele motiveeriv töötasu, mis oleks vähemalt sama suur kui kõrgharidusega kultuuritöötajate riiklik alammäär	x	x	x	x	x
Ühenduse hoidmine endiste töötajatega	x	x	x	x	x
Info- ja digipädevuste täiendamine	x	x	x	x	x
Osalemine erinevates üleriigilistes ja rahvusvahelistes töögruppides, nõukogudes ja erialaorganisatsioonide juhatustes	x	x	x	x	x
Töötajate tunnustamine	x	x	x	x	x
Asutusesiseste traditsioonide ja ühistegevuse arendamine	x	x	x	x	x
Osalemine riiklikes ja rahvusvahelistes koostööprojektides. Heade praktikate vahetamine teiste raamatukogude kolleegidega	x	x	x	x	x
Koolitused ja õppekäigud	x	x	x	x	x
„Rohelise raamatukogu“ põhimõtete rakendamine, jäätmete liigiti sorteerimine ning keskkonnateadlikkuse ja ringmajanduse põhimõtete tutvustamine avalikkuses.	x	x	x	x	x
Rotatsioon asutuse siseselt ja stažeerimine teistes raamatukogudes	x	x	x	x	x

Tegevuskava täitmise eest vastutavad Pärnu Keskraamatukogu direktor ja juhtkond.

8 Persoonad

Persoonad on kasutajate koondportreed, mis aitavad meil inimest paremini mõista. Võtame 5 aastaga tähelepanu alla need sihtrühmad, kellega kontakt ei ole kuigi tugev või on katkenud.

50+ naine

Talle omane tsitaat: “Oh, mis nüüd mina!”

Nimi: Sirje

Elukoht: linna lähedal, äärelinnas

Hobid: ristsõnad, TV, raadio

Vajadused:

- suhtlemine
- info
- oma elu mitmekesistamine

Takistused, hirmud:

- hirm rumalaks jääda
- võõrastega suhelda
- terviseprobleemid
- raamatukogu on kaugel

Teenused:

- üritused, näitused, töötoad, klubid, sh käsitöö
- nutiabi/digikoolitus
- flaietid
- raamatute ja perioodika laenutamine
- koduteenindus
- arvutis digiväljaannete lugemine
- uue tehnoloogia kasutamine kohapeal, laenutamine
- eri valdkondade esindajad (et tuua raamatukokku isesuguseid ja uusi sihtrühmi)
- nägemisraskusega inimestele luubid, suure kirjaga raamatute loend jms
- ekskursioonid raamatukogumajas

Lapsevanem

Talle omane tsitaat: “Mul pole aega.”

Nimi: Elerin

Elukoht: “põllu” peal, tuleb autoga

Hobid: rahatarkus, säästlikkus, keskkond, kultuurisündmused, psühholoogia, vaimne tervis

Vajadused:

- tahab eluga kursis olla
- kuidas lastega hakkama saada
- kuidas kogu kujundada
- midagi hingele
- trendid + igapäevane, mida saaks kohe rakendada, katsetada

Takistused, hirmud:

- aega pole
- raha pole / raha on vähe
- FOMO = fear of missing out, ei taha millestki ilma jääda

Teenused:

- unistab tasuta lapsehoidjast: hariv lapsehoid, koos lapse lugema õpetamisega
- noorte lapsevanemate tugirühm
- isa ja lapse päev (ema spaas või koristab kodus)
- vanavanema päev (septembris)
- kirjandusõhtud/-hommikud emalt emale (tuntud naiskirjanikud emaks olemisest)
- vanaisade-vanaemade teadmiste jagamine
- kirjandusõhtud/-hommikud isalt isale (tuntud meeskirjanikud isaks olemisest)
- loengud kõrgelt hinnatud esinejatega
- investeerimiskoolitus, rahatarkuse õpetamine
- beebikool, mürakarukool
- raamatusoovitused, nimekirjad, väljapanekud lapsevanemaks olemisest
- õpilastele järeleaitamistunniks ruumi pakkumine

Koolilaps

Talle omane tsitaat: “Andke mulle kõige õhem raamat.”

Nimi: Jan-Aaron

Elukoht: Pärnu kesklinn

Hobid: jalgpall, Tiktok, hiphop, trummid

Vajadused:

- koolikirjandus
- noodid
- uued tehnoloogilised vahendid (3D-printer)

Takistused, hirmud:

- suhtlemisoskus, eriti suhtlus võõrastega
- ajapuudus
- ebasobiva väljanägemisega raamat (“kapsas”, väga tihe kiri, roosa)

Teenused:

- soovitusnimekirjad eri teemadel, tuntud inimese soovitusel
- vabatahtlikuks kaasamine
- tehnoloogiliste vahendite kasutamisevõimaluste suurendamine, nt droonisimulaator
- pingeid välja elada, ronida (mänguväljak kõrval, ronimissein)
- lauamängud, ka laenutamine
- huvitavad üritused koos üritusega seotud raamatute tutvustamisega
- iseteenindusvõimaluste tutvustamine ja selgitamine
- ajakajaline raamatuväljapanek
- näitusepindade pakkumine sõpruskonnale, klassile
- kataloogi rakendus UX (kasutajasõbralikkus)
- eraldi nurk, kus omaette olla
- kujundatud aiaala, kus QR-koodiga viited taimedele

Töötü

Talle omane tsitaat: “Kõiges on süüdi valitsus!”

Nimi: Paul, 52 aastat vana, abielus, täiskasvanud lapsed

Elukoht: suures kortermajas

Hobid: kalapüük, tugitoolisport

Vajadused:

- arved makstud
- kõht täis
- leida töö, saada ümberõpet
- tunda end vajalikuna
- rutiin on hea

Takistused, hirmud:

- digioskused nõrgad
- hirm mitte enam tööd leida
- erialase hariduse puudumine
- vähene informeeritus
- passiivsus
- lootusetuse tunne

Teenused:

- infootsingu koolitus – töökuulutused, Youtube, et õppida midagi uut jms
- raamatulaenuetus, ajalehed-ajakirjad digiteenusena
- tutvustada e-kataloogi võimalusi, kappi tellimist ja iseteenindust
- meesteklubi
- tasuta individuaalne nutiabi (kl 11–13)
- kohtumisõhtud, teemaloengud – kirjanikud (Mikita, Räpp, Jaaks, Koff), muusikud, terviseloengud, reisimuljed, poliitikud jne.
- suhtlusklubid – raamatuklubi, inglise või saksa keele vestlusring
- 3D-printer, laserlõikus
- flaier, kuidas kasutada e-teenuseid

Noor, vanuses 15–20

Talle omane tsitaat: “Kesse üldse enam Facebooki kasutab?”

Nimi: Kait

Elukoht: Pärnu äärelinn

Hobid: käib kaks–kolm korda nädalas linnas trennis, laulab kooris, armastab muusikat (Spotifys) kuulata, seriaale vaadata (Netflix)

Vajadused:

- kiiresti vajalik raamat kätte saada, digilahendus peab olema tõhus ja kiire,
- teha aega parajaks
- telefoni laadimine

Takistused, hirmud:

- raamatukogu on liiga avalik, vaja privaatsust
- hirm lolliks jääda, ei oska midagi öelda, teha
- pelgab, et keegi annab hinnangu, vaatab ülalt alla, halvustab
- usk, et raamatukogus ei toimu midagi huvitavat

Teenused:

- mugav äpp (rmtk + Urram)
- võimalus sekkuda, panustada uute raamatute tellimisse (äpp) ja kirjutamisse
- helistuudio, kus podcast’e salvestada
- rmtk noorte nõukoda
- noorte arvamusefestivalid, unistamistalgud (aitame korraldada)
- noortetöö spetsialist – osakondadeülene uus ametikoht
- noored võtavad üheks päevaks raamatukogu üle, töövarjutamine
- vaikne nurk, helisummutus

Arengukava loomise kahes töötoas oli 2025. aastal kaasatud Pärnu Keskraamatukogu raamatukoguhoidjaid, nõukogu liikmeid ja linnavalitsuse esindajaid.

Arengukava valmis koostöös:

teenusedisainer Mari Arnoveriga (Kliendiüringud OÜ);

disainer Juulia Anderson (CTRL+J OÜ)

